

ki hogyan *magyarázza* a történelmet. A maradiak és reakciósok a történelem legfényesebb pillanataira, mikor a nép fölkelte jogaiért, azt mondják, hogy az mind örütség volt, szobatudósok megvalósíthatatlan álmodozása, kalandorok felelőtlen ténykedése. Ők így mondják: „Nem kellett volna olyan merész eszközökhöz nyúlnunk, mert az tett minket tönkre“. Mi azt feleljük: „Ellenkezőleg: Még merészebben és következetesebben kellett volna harcolnunk ingadozás és hibák nélkül — és akkor a nép győzött volna és a történelem a pillanatnyi vereség helyett maradandó győzelmet jegyezhetett volna fel.“

Ebből és csakis ebből a szempontból nézhetjük Vojvodina történetét. Nem volt hibás Miletics politikája, de az volt a baj, hogy a reakciós politikusok előtte (1848-ban), az ingadozók és kicsinyesek utána, rossz úton haladtak. Miletics elgondolása nem volt helyes — mondják egyesek — el kell vetnünk. Nem! Miletics terve, akarása jó volt, csak bátrabban kellett volna végrehajtani. És ez érvényes ma is: több bátorsággal és népi demokráciával juttassuk érvényre a népesoportok együttműködésének politikáját Vojvodinában.

ARACKI MIHAJLO

Ti boldog költők . . .

*Ti boldog költők, franciák és angolok,
Hazámban oly hazátlannal csatangolok,
E nép közé idézem én a lázadás ragyogó angyalát,
Itt jajgatom a forradalom hasztalan dalát.*

*De gyáva népnek nem kell szabadság,
Csak nézi, hogy a jobbakat akasszák,
Nem rak tüzet, ha megjön a havas tél,
S a dombokon kevélyen áll a kastély.*

*Nem rak tüzet, rettegve jár az erdőn,
A csendöröket kerüli didergőn,
A püspök úrtól egy talyiga fát lop
És cipeli az örök szolgaságot.*

*A szabadságról minden századon lekéssett,
A kocsában kinyíltak itt a kések,
A döngölt földön szolgál-vér szivárog
És bölintanak rá a kiskirályok.*

HORVÁTH BÉLA